

**SUKUPUOLISTUNUT VÄKIVALTA INTIIMISUHTEISSA:
TYTTÖIHIN KOHDISTUVAN SEURUSTELUVÄKIVALLAN
PIIRTEET**

Emma Pasanen
Kandidaatintutkielma
Sosiaalityö
Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian
Tekijä Emma Pasanen	
Työn nimi Sukupuolistunut väkivalta intiimisuhteissa: tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan piirteet	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Kandidaatin tutkielma
Aika Kevät 2023	Sivumäärä 32
Tiivistelmä <p>Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan sukupuolistuneita piirteitä. Tutkielma on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena tarkastellen eurooppalaisia ja pohjoismaisia vertaisarvioituja tutkimuksia koskien tyttöjen seurusteluväkivallan kokemuksia. Tutkielmassa tarkastellaan erityisesti psyykkistä ja seksuaalista väkivaltaa nuorten seurustelusuhhteissa. Teoreettinen viitekehys nojautuu sukupuolistuneen väkivallan ja intersektionaalisuuden käsitteisiin. Lisäksi pohdinnan kohteena on tyttöjen asema ja toiminnan mahdollisuudet väkivaltaisessa parisuhteessa ottaen huomioon heidän yhteiskunnallinen positionsa nuorina naisina.</p> <p>Tulosten mukaan tyttöihin kohdistuva seurusteluväkivalta on luonteeltaan vakavaa, monisyistä ja se kätkeytyy nuorten omaksumiin normistoihin. Analyysiprosessini tuotti neljä erilaista sukupuolistunutta piirrettä: tiedostamattomat normit ja sukupuolistuneet odotukset, naiseuden velvollisuudet ja seksuaalistunut kontrolli, sosiaalinen ympäristö tyttöjen väkivaltakokemusten taustalla sekä väkivallan salailu ja vastustaminen. Tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan tarkastelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita sukupuolen, seksuaalisuuden ja väkivallan risteämäkohtaan, sillä niiden yhteenkietoutuminen näytti korostuvan aineistoissa. Tulosten mukaan heteronormatiiviset oletukset naiseudesta ja mieheydestä näyttivät olevan väkivallan oikeutusdiskurssin ja normalisoinnin taustalla. Yhteiskunnassa vallitsevat binääriset sukupuolirooliodotukset parisuhteissa asettavat tytöt haavoittuvaan asemaan väkivaltaisessa parisuhteessa.</p> <p>Seurusteluväkivallan ennaltaehkäisyssä tuleekin kiinnittää huomioita siihen kulttuuriseen ja sosiaaliseen ympäristöön, joka nuoria ympäröi. Nuorten kanssa työskentelevien sosiaalialan ammattilaisten tulisi löytää keinoja seurusteluväkivallan tunnistamiseen, ottaa väkivalta puheeksi ja rohkaista nuoria kertomaan avoimesti kokemuksistaan. Tutkielman aineiston perusteella tärkeä aspekti tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan ennaltaehkäisyssä on terveistä seurustelusuhhteista opettaminen tavalla, joka pyrkii lisäämään sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä vahvistamaan omaa identiteettiä.</p>	
Asiasanat nuoret, seurusteluväkivalta, sukupuolistunut väkivalta, intersektionaalisuus	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja Ohjaaja Tuomo Kokkonen	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TEOREETTINEN TAUSTOITUS.....	3
	2.1 Seurusteluväkivallan käsitteistä ja tutkimuksesta	3
	2.2 Nuoret parisuhdeväkivallan kontekstissa.....	6
	2.3 Sukupuolen ja väkivallan risteyksessä	9
3	TIEDONHAUN KUVAUS JA TUTKIELMAN TOTEUTUS.....	11
4	ANALYYSI	14
	4.1 Tiedostamattomat normit ja sukupuolistuneet odotukset.....	15
	4.2 Naiseuden velvollisuudet ja seksuaalistunut kontrolli.....	17
	4.3 Sosiaalinen ympäristö tyttöjen väkivaltakokemusten taustalla.....	20
	4.4 Väkivallan salailu ja vastustaminen	23
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	25
	LÄHTEET	29

1 JOHDANTO

Nuorten seurustelusuhteissa tapahtuva väkivalta on ilmiönä heikosti tunnistettu, mutta vakava ja laaja-alainen sosiaalinen ongelma sekä ihmisoikeusrikkomus (Hellevik ym. 2015, 34). Jotta voimme ymmärtää paremmin nuorten seurustelusuhteiden piirteitä ja niissä tapahtuvaa väkivaltaa, tulee meidän keskittyä siihen sosiaaliseen ja kulttuuriseen ympäristöön mikä nuoria ympäröi. Nuoria ei voi pitää homogeenisenä ryhmänä, jolloin onkin tärkeää huomioida, että seurusteluväkivallan kokemukset ovat erilaisia riippuen siitä millaisessa yhteiskunnallisessa asemassa nuori on. Esimerkiksi nuoruus ikävaiheena ja sukupuoli voidaan nähdä yhteiskunnallisina positioina, joilla on vaikutusta nuorten seurustelusuhteissa tapahtuviin väkivallan kokemuksiin ja siten voivat myös osaltaan erota aikuisten parisuhdeväkivaltakokemuksista. Myös yhteiskunnan tiukat normistot, sosiaalinen ympäristö ja yksilölliset tekijät suhteessa näihin positioihin määrittävät nuorten toiminnan mahdollisuuksia, jolloin väkivallan tunnistamisessa, puuttumisessa ja ehkäisyssä tuleekin kiinnittää huomiota siihen miten erilaiset yhteiskunnalliset positiot ja olosuhteet yhteisvaikutuksellaan muovaavat seurusteluväkivallan kokemuksia ja ilmiön kokonaisvaltaista luonnetta (Korkmaz, 2021b, 183–184.)

Tässä sosiaalityön kandidaatintutkielmassa perehdynkin tarkemmin seurusteluväkivallan ilmiöön nuorten parisuhteissa. Tutkimuskysymykseni on: Millaisia sukupuolistuneita piirteitä tyttöihin kohdistuvassa seurusteluväkivallassa on tunnistettavissa? Tutkin aihetta kuvailevan kirjallisuuskatsauksen keinoin ja se perustuu eurooppalaisiin sekä pohjoismaisiin laadullisiin haastattelututkimuksiin.

Seurusteluväkivaltaa ei voida pitää symmetrisenä ja sukupuolineutraalina ilmiönä, mikä näyttäytyy esimerkiksi siinä, että tutkimusten mukaan seurusteluväkivallasta koituu tytöille vakavampia seuraamuksia (ks. Barter ym. 2017).

Seurusteluväkivallan yleisyyttä tarkastelevissa tutkimuksissa on kuitenkin havaittavissa vaihtelevia tuloksia sen suhteen toteuttavatko tytöt ja pojat yhtä paljon väkivaltaa vai onko väkivallan toteutuksessa epäsymmetrisyyttä sukupuolen mukaan. Pelkän väkivallan yleisyyden tarkastelu ei kuitenkaan kerro ongelman laajuudesta eikä valaise sitä, että seurusteluväkivaltaa tulisi tutkia laajemmin sukupuolistuneena ilmiönä. Ilmiön sukupuolistuneisuus korostuu erityisesti seksuaaliväkivallan kohdalla, sillä uhrin ovat useammin tyttöjä ja seksuaaliväkivallan oikeutus saa sukupuolistuneita merkityksiä (Korkmaz 2021a, 22.)

Kotimainen parisuhdeväkivaltatutkimus on keskittynyt laajalti aikuisten väliseen väkivaltaan, kun taas nuorten parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa ei ole juurikaan Suomessa tutkittu. Alati lisääntyvän kansainvälisen seurusteluväkivaltaa koskevan tutkimuksen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että nuorten seurustelusuhteissa tapahtuva väkivalta on monitahoinen ja laaja yhteiskunnallinen ja sosiaalinen ongelma sekä ihmisoikeusrikkomus (Hellevik ym. 2015, 34). Vaikka suomalainen seurusteluväkivaltatutkimus on vasta alkutekijöissään, niin Ensi- ja turvakotien liiton, vuonna 2019 toteuttaman seurusteluväkivaltaa koskevan verkkokyselyn tulosten mukaan 75% kyselyyn (n=290) vastanneista nuorista olivat kokeneet romanttisissa suhteissaan väkivaltaa. Nuorten vastauksissa ilmeni niin henkisen, fyysisen kuin seksuaalisenkin väkivallan muotoja, mikä kertoo väkivallan moninaisuudesta ja vakavuudesta (Ensi- ja turvakotien liitto, 2019).

Sukupuolistuneet valtasuhteet ja roolit tuottavat epätasa-arvoa seurustelusuhteissa, mikä voi olla nuorille näkymätöntä ja siten altistaa heitä väkivaltaisille kokemuksille (Chung 2007, 1275). Lisäksi ne voivat olla näkymättömissä myös ammatilaisille tai yhteiskunnan rakenteissa, kuten väkivallan ehkäisyyn suunnatuissa toimissa. Väkivallan toteuttamista saatetaan oikeuttaa tai normalisoida tietynlaisten sukupuolistuneiden lähtöoletusten avulla, jolloin väkivallan tekijät, kokijat itse, ammattilaiset tai laajemminkin yhteiskunta eivät miellä väkivaltaa väkivallaksi. Ammattilaisten kouluttamisen lisäksi on yhtä tärkeää pohtia sitä, miten nuorta autetaan tunnistamaan väkivalta omassa seurustelusuhteessaan ja miten kannustaa siitä kertomiseen. (Isotalo 2019, 65).

2 TEOREETTINEN TAUSTOITUS

Tutkielmani keskittyy tarkastelemaan nuoria, heidän parisuhteitaan sekä niissä tapahtuvaa väkivaltaa. Tarkastelen erityisesti tyttöjen kokemuksia psyykkisestä ja seksuaalisesta väkivallasta heteroseksuaalisissa seurustelusuhhteissa. Pohdin tyttöjen asemaa ja toiminnan mahdollisuuksia väkivaltaisessa parisuhteessa ottaen huomioon heidän yhteiskunnallisen positionsa nuorina naisina. Analyysini keskittyy kahden eri väkivaltailmiön: seurusteluväkivallan ja sukupuolistuneen väkivallan, väliseen risteykseen. Tunnistan siis seurusteluväkivallan sukupuolistuneena väkivaltana. Tästä syystä avaan käsitteistöä liittyen seurusteluväkivaltaan ja sukupuoleen sekä tarkastelen sukupuolistuneen väkivallan käsitettä. Lisäksi huomioin, että tyttöjen uhrikokemukseen voi sukupuolen lisäksi vaikuttaa heidän kulttuurinen ja sosiaalinen ympäristönsä, jonka vuoksi avaan myös intersektionaalisuuden käsitettä.

2.1 Seurusteluväkivallan käsitteistä ja tutkimuksesta

Seurusteluväkivallalle ei ole olemassa kansainvälisesti vakiintunutta määritelmää (Korkmaz 2021a, 5-6; Isotalo 2019), mutta seurusteluväkivallan voidaan katsoa olevan parisuhdeväkivallan muoto, jonka kontekstiksi kuitenkin muodostuu nuorten romantiset seurustelusuhhteet (Yhdysvaltain tartuntatautien valvonta- ja ehkäisykeskus, CDC, 2023). Määritelmän mukaan seurusteluväkivalta (engl. *teen dating violence*) tarkoittaa fyysistä, psykologista tai seksuaalista väkivaltaa sekä vainoamista tai häirintää edellisen tai nykyisen kumppanin toimesta. Väkivalta voi

tapahtua kasvotusten, mutta tapahtumapaikaksi voi lukeutua myös online-ympäristöt, mikä voi mahdollistaa teknologiavälitteisen väkivallan (CDC, 2023.)

Tutkielmassani ymmärrän seurusteluväkivallan Stonardin ja kollegoiden (2014) määritelmän mukaisesti moninaisina loukkaavina, väkivaltaisina, kontrolloivina ja uhkaavina tekoina, sekä häirintänä ja vainona nykyistä tai aikaisempaa seurustelukumppania kohtaan. Väkivallan teot voivat olla luonteeltaan fyysisiä, psykologisia tai seksuaalisia ja ne voivat tapahtua kasvotusten tai teknologiavälitteisesti (Stonard ym. 2014).

Tässä tutkielmassa keskityn erityisesti tarkastelemaan psykologista tai psyykkistä väkivaltaa sekä seksuaaliväkivaltaa. Psykologista tai psyykkistä väkivaltaa on tarkemmin määritelty esimerkiksi epäsuoran väkivallan muotona, jossa teot ovat emotionaalisesti tai sosiaalisesti kumppania vahingoittavia (ks. Wincentak, Connolly & Card 2017, 224). Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL, 2022) määritelmän mukaan psyykinen väkivalta voi ilmetä esimerkiksi kontrollointina, sosiaalisten suhteiden rajoittamisena ja halveksuntana. Lisäksi THL (2022) erittelee määritelmässään vainoamisen, jota voidaan pitää henkisen väkivallan muotona ja se voi ilmetä esimerkiksi jatkuvana seuraamisena ja tarkkailuna, joko fyysisesti läsnäollessa tai teknologiavälitteisesti. Onlineympäristöissä tapahtuva psykologinen väkivalta voi näyttäytyä esimerkiksi kontrollointina, nöyryyttämisinä, uhkailuna, tarkkailuna ja seksuaalisiin tekoihin pakottamisena (ks. Stonard ym. 2014; Barter ym. 2017; Brown, Flood & Hegarty 2022; Aghtaie ym. 2018).

Seksuaaliväkivalta vahingoittaa ihmisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta sekä fyysistä ja/tai henkistä koskemattomuutta ja määritelmään lukeutuu kaikki sellaiset teot, jotka näihin loukkauksiin johtavat (THL, 2022). Väkivallan tekoja voivat olla esimerkiksi seksuaalissävyytteiset kommentit tai nimittely, ei-toivottu lähentely ja koskettelu sekä raiskaus tai seksuaalisiin tekoihin pakottaminen. Seksuaaliväkivaltaa on myös vallan väärinkäyttö siten, että uhri alistuu tekijän tahtoon esimerkiksi myötäilläkseen kumppania tai välttääkseen konfliktia tai väkivaltaa. Seksuaaliväkivalta voi olla kasvotusten tai teknologiavälitteisesti tapahtuvaa ja se jää usein piiloon, sillä se voi aiheuttaa voimakkaita syyllisyyden ja häpeän tunteita. (Nollalinja 2019; THL 2022.)

Suurin osa seurusteluväkivallan tutkimuksesta on toteutettu Yhdysvalloissa (Isotalo 2019, 57) joskin tutkimus on hiljalleen lisääntynyt myös Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa (ks. Øverlien, Hellevik, Korkmaz 2019; Aghtaie ym. 2018; Barter ym. 2017). Kansainvälisessä akateemisessa kirjallisuudessa seurusteluväkivallasta käytetään yleisesti ilmaisuja *teen dating violence/abuse* tai *youth/teenage intimate partner violence/abuse*. Eurooppalaisessa tutkimuksessa korostuu erityisesti jälkimmäisenä mainitut muodot, kun taas yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa seurusteluväkivallan käsitteeksi on vakiintunut erityisesti termi *teen dating violence*. Seurusteluväkivaltaa koskevien tutkimusten vertailtavuutta maiden välillä erityisesti yleisyyden näkökulmasta onkin kyseenalaistettu osin kielellisten ja sosiokulttuuristen erojen ja osin metodologisten eroavuuksien vuoksi (ks. Isotalo 2019,56; Korkmaz, Överlien, Lagerlöf, 2022 537; Barter ym. 2017, 376). Eurooppalaisessa tutkimuksessa kuitenkin usein hyödynnetään CDC:n (2023) määritelmää seurusteluväkivallasta.

Kansainvälisessä akateemisessa kirjallisuudessa on jakautuneita mielipiteitä siitä, miten nuorten romanttisissa suhteissa tapahtuvaa väkivaltaa tulisi tutkia. Kirjallisuudessa on kuitenkin havaittavissa kaksi eri vallitsevaa tutkimussuuntausta: yksilön ominaisuuksia ja väkivaltatilanteen tilannekohtaisuutta korostava, sukupuolineutraali näkökulma ja väkivallan epäsymmetrisyyden tunnustava sekä sukupuolen ja yhteiskunnan rakenteiden huomioiva näkökulma (ks. Korkmaz 2021a, 31). Yleisesti ottaen voidaan kuitenkin todeta, että väkivaltaa tutkitaan erilaisista metodologisista ja teoreettisista lähtökohdista käsin ilmiön kokonaisvaltaisen luonteen ymmärtämiseksi. Tämän tunnustettuani, valitsin näkökulmakseni tutkia seurusteluväkivaltaa sukupuolistuneen väkivallan käsitteen kautta, jota käsittelen luvun lopussa.

2.2 Nuoret parisuhdeväkivallan kontekstissa

Nuoruus ei ole yksiselitteinen käsite, eikä nuoruuden ikävaiheelle ole yhtä kansainvälisesti vakiintunutta määritelmää. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) määritelmän mukaan nuoreksi lasketaan henkilö, joka on 15-24 -vuotias, kun taas nuorisolain (1285/2016) 3 §:n 1 momentin mukaan nuorella tarkoitetaan alle 29-vuotiasta henkilöä. Tutkielmaani valikoituneissa seurusteluväkivaltaa käsittelevissä tutkimuksissa on tutkittu 12–23 vuotiaita nuoria.

Nuoruus on kuitenkin myös enemmän kuin ikävaihe ja sen merkityksen voidaan nähdä olevan riippuvainen ympäröivästä sosiaalisesta ja yhteiskunnallisesta kontekstista (Korkmaz & Överlien 2020, 372). Nuoruudessa jäsenellään ja sisäistettään kulttuurisia normeja ja rajoja, sekä itsenäistytään ja opetellaan rajanvetoa. Nämä kysymykset korostuvat myös sukupuolten välisissä suhteissa ja seksuaalisuuden saralla. (Honkatukia 2008, 84,91.)

Myös seurustelun käsite on laaja ja se voi saada monia muotoja. Seurustelulla voidaan tarkoittaa niin vakiintuneempaa parisuhdetta, kuin kasuaalimpaakin tapailua. Korkmazin (2021a, 7) määritelmän mukaan seurustelulla tarkoitetaan romanttista suhdetta, johon lukeutuu erilaiset suhdemuodot, kuten kumppanuussuhde, parisuhteet, deittailu, ”yhden illan jutut” ja ”friends with benefits” -suhteet, poislukien ei-romanttiset suhteet, kuten ystävyys- tai sisarus- ja perhesuhteet.

Tutkimusten mukaan tytöt kokevat seurustelusuhdeissaan vakavampia väkivallan muotoja ja erityisesti poikia useammin seksuaaliväkivaltaa (ks. Aghtaie ym 2018, Barter ym 2017). Myöskin tytöt ovat tutkimuksissa raportoineet vakavampia väkivallan seurauksia poikiin verrattuna (Barter ym. 2017). Tästä syystä sukupuolella on merkitystä seurusteluväkivallan tutkimuksessa.

Tutkimusten mukaan nuorten välisen parisuhdeväkivallan uhrikokemukset voivat osaltaan erota aikuisten uhrikokemuksista (Korkmaz 2021a, 184), mutta esimerkiksi Isotalon (2019) analyysi suomalaisten tyttöjen pahoinpitelyistä tehdyistä rikosilmoituksista valottaa sitä todellisuutta, että aikuisten ja nuorten parisuhdeväkivaltailmiöillä on myös yhtäläisyyksiä. Analyysin mukaan tyttöihin kohdistettiin poikaystävien toimesta toistuvaa, vakavaa ja usein yksityisasunnoissa tapahtuvaa

väkivaltaa ja ominaista oli myös väkivallan salaaminen sekä korkea ilmoituskynnys. Nämä piirteet ovat olleet myös aikuisten parisuhdeväkivaltatutkimuksessa yleisesti käsiteltyjä teemoja. Toisaalta nuorten seurustelusuhteita ei voi kaikilta osin rinnastaa aikuisten parisuhteisiin, sillä useimmiten niihin ei liity samanlaista asemaa tai odotuksia, sekä sidonnaisuuksia kuten yhteistaloutta ja yhteisiä lapsia, ja lisäksi nuorten aikaisemmat kokemukset romanttisista suhteista ovat usein myös suppeampia. (mt. 64.)

Nuoret ovat näistä yhtäläisyyksistä huolimatta jääneet tutkimukselliseen pimentoon intersektionaalisen parisuhdeväkivaltatutkimuksen kentällä. Parisuhdeväkivallan tutkimuksessa tulisi tarkastella miten seurusteluväkivallan kontekstissa sukupuolta merkityksellistetään ja arvioidaan ja millainen vaikutus tällä on väkivallan oikeuttamisessa ja normalisoimisessa. Tärkeää on kuitenkin myös olla ohittamatta muita nuorten asemaan oleellisesti vaikuttavia distinktioita seurusteluväkivaltaa tutkiessa. (Isotalo 2019, 64). Näiden distinktioiden, kuten seksuaalisen suuntautumisen, etnisen taustan, iän ja yhteiskuntaluokan yhteenkietoutumista sukupuoleen on feministisessä ajattelutavassa kuvattu intersektionaalisuuden käsitteellä (Niemi ym. 2017, 12; Valovirta 2010, 94). Seurusteluväkivaltatutkimusten mukaan väkivallan uhrikokemuksiin voi vaikuttaa sukupuolen lisäksi myös tietyt nuoruuteen liittyvät ehdot, kuten koulunkäynti väkivallan tekijän kanssa tai tietyt nuoruusikään liittyvät seikat, kuten tietynlaiset asenteet, ikä ja teknologian käyttö (Korkmaz 2021a, 184). Tässä tutkielmassa tarkastelen erityisesti miten sukupuolen lisäksi tyttöjen ikä ja sosiaalinen asema voi vaikuttaa uhrikokemukseen ja antaa seurusteluväkivallalle erityispiirteitä.

Teknologia ja erilaiset kommunikointialustat ovat kehittyneet ja lisääntyneet räjähdysmäisesti, ja ne ovat tulleet kiinteäksi osaksi nuorten sosiaalista kanssakäymistä. Nuoret käyttävät elektronista kommunikointiteknologiaa seurustelusuhteiden aloittamisessa, ylläpitämisessä, sekä niiden päättämisessä. Kääntöpuolena on kuitenkin myös havaittu, että teknologia ja onlineympäristö ovat avanneet uuden väylän väkivallan toteuttamiseen, kuten kumppanin kontrolloimiseen, monitorointiin ja psyykkiseen väkivaltaan. (Draucker & Martsolf, 2010.) Tutkimusten perusteella teknologiavälitteisesti tapahtuva väkivalta seurustelusuhteessa voi olla jatke kasvatusten tapahtuvalle väkivallalle, eikä tästä syystä näitä ilmiöitä tulisi tarkastella

toisistaan erillään (Stonard ym. 2014; Aghtaie ym. 2018). Tästä syystä tutkielmassanikin tarkastelen teknologiavälitteistä väkivaltaa seurusteluväkivallan erityispiirteinä.

Puhuttaessa väkivallan sukupuolistuneisuudesta on tärkeää tässä yhteydessä myös määritellä mitä sukupuolella tarkoitetaan. Suomen kielessä sana *sukupuoli* ei ole kovin tarkkarajainen käsite, sillä siihen voidaan liittää useampia ulottuvuuksia kuin esimerkiksi englannin kielen vastaavaan sanaan *gender*. Sukupuolella voidaan viitata yksilön biologiseen sukupuoleen (engl. *sex*) tai sosiaalisesti ja kulttuurisesti konstruoituun käsitykseen, joka voi sisältää myös ajatuksen tietystä sukupuolijärjestyksestä, eli siitä miten naiset ja miehet nähdään yhteiskunnassa suhteessa toisiinsa. (Juvonen, Rossi & Saresma 2010, 12-13; Nikupeteri, 2016, 47.) Tässä tutkielmassa ymmärrän sukupuolen sosiaalisena konstruktiona ja yhtäältä Lidmanin (2015, 18) käsityksen mukaisesti yhteiskunnan, miehille (pojille) ja naisille (tytöille) asettamina sosiaalisina rooleina, joihin odotetaan mukautumista ja joihin halutaan tai ei haluta mukautua. Olennaiseksi tuleekin pohtia millaisia ennaltamäärättyjä identiteettejä tytöille ja pojille on tarjolla ja miten näitä arvotetaan tai asemoidaan niin sosiokulttuurisesti kuin käytännön rakenteissa (Nikupeteri, 2016, 47) ja millaisia implikaatioita tällaisella asemoinnilla tai arvottamisella saattaa olla väkivaltakontekstissa.

2.3 Sukupuolen ja väkivallan risteyksessä

Väkivaltaa voidaan määritellä usealla eri tavalla. Sukupuolella on kuitenkin merkitystä silloin kun on kyse väkivallasta. Lisäksi alkuun on tärkeää huomauttaa, että sukupuolistunut väkivalta ei ole synonyymi miesten tai poikien naisiin tai tyttöihin kohdistamalle väkivallalle. Naisiin kohdistuva väkivalta on yksi sukupuolistuneen väkivallan muodoista samoin tavoin kuin miesten toisiin miehiin kohdistama väkivalta on. (Niemi, Kainulainen & Honkatukia 2017, 11-12.) Kun väkivaltaa tutkitaan sukupuolistuneena ilmiönä on kuitenkin tärkeää kysyä kuka kokee väkivaltaa, kenen toimesta ja miten, sekä tärkeimpänä kaikista on kysyä *miksi* väkivaltaa koetaan. Miespuolinen tekijä ei ole aina naisten väkivaltakokemusten taustalla oleva yhteinen nimittäjä, vaan se on pikemminkin väkivallan laajempi sosiaalinen merkitys, jossa naiset ovat väkivallan kohteita *siksi, että he ovat naisia*. (Boyle 2019; Lidman 2015, 22.)

Naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan dynamiikan kokonaisvaltaisessa ymmärtämisessä tulee kiinnittää huomio sukupuolen, seksuaalisuuden ja väkivallan risteämäkohtaan, sillä kulttuurisesta kontekstista riippumatta näiden yhteenkietoutuminen näyttää korostuvan. Tämä yhteenkietoutuminen tarjoaa selitystapoja väkivallalle sekä valottaa naisiin kohdistuvaan väkivaltaan liitettyjä asenteita ja väkivaltarakenteita. (Lidman 2015, 22-23.) Väkivallan uhrien kokemuksia ei tulisikaan tarkastella kontekstistaan irrallisena, vaan nimenomaan kontekstisidonnaisena, jolloin väkivallan käsittelyssä tulee huomioiduksi yksilö osana tämän sosiokulttuurista kontekstia. Lisääntynyt ymmärrys seurusteluväkivallan ilmenemiseen, jatkumiseen ja puuttumiseen koskevissa kysymyksissä edellyttääkin tyttöjen seurusteluväkivaltakokemusten kokonaisvaltaista tulkintaa siten, että yksilöllinen, sosiaalinen ja yhteiskunnallinen konteksti tulevat huomioiduiksi (Nikupeteri 2016, 47).

Suomalaisessa akateemisessa kirjallisuudessa sukupuolistuneen ja sukupuolittuneen väkivallan käsitteiden välillä on tehty rajanvetoa siten, että jälkimmäisellä viitataan väkivallan lopputuloksiin, eli sukupuolittuneisuus tulee julki esimerkiksi väkivaltatilastoissa, joista voidaan nähdä, että miehet ovat useammin

väkivallan tekijöitä kuin naiset ja väkivaltaa koetaan eri tilanteissa sukupuolesta riippuen (Niemi ym. 2017, 11; Ronkainen 2017, 29; Keskinen 2010, 244). Väkivallan sukupuolistuneisuus taas näyttäytyy prosessina, jossa väkivallan tekoja, aikeita ja seurauksia sukupuolistetaan (Keskinen 2010, 243) tai jopa kamppailuna siitä millainen merkitys sukupuolen ja väkivallan välille piirtyy, kun niitä tarkastellaan yhdessä auttamisen tai oikeuden käytännöissä, sekä yleisessä keskustelussa (Niemi ym. 2017, 12) Molemmat termit kuitenkin sisältävät ajatuksen siitä, että sukupuoli ja väkivalta risteävät niin kulttuurin ja rakenteiden, kuin toimijoidenkin tasolla (Ronkainen 2017, 29). Eräät väkivaltatutkijat kuitenkin kokevat tarpeettomaksi eritellä niinkin rinnakkaisia käsitteitä toisistaan (ks. Lidman 2015, 18), joten tutkimusten välillä on eroa sen suhteen miten käsitteitä määritellään ja ymmärretään. Omassa tutkielmassani ymmärrän sukupuolistuneisuuden käsitteen siten, että erotan sen tilastoja korostavan sukupuolittuneisuuden käsitteestä, sillä pyrkimykseni on kuvata laajemmin miten sukupuoli merkityksellistyy tyttöjen seurusteluväkivallan kokemusten kuvauksissa.

Tunnustan myös, että kategorisointi ”naisiin” ja ”miehiin” tai ”tyttöihin” ja ”poikiin” on kankeaa ja sukupuolen jaottelua jyrkästi kaksijakoisesti tulisi tarkastella kriittisesti, sillä sukupuoli on tätä jaottelua moninaisempi. Koska valitsemisissä aineistoissa on käytetty binääristä sukupuolijakoa, niin kirjoitan myös tutkielmassani ”tytöistä” ja ”pojista”. Vaikka tässä tutkimuksessa tarkastelen nimenomaisesti poikien tyttöihin kohdistamaa seurusteluväkivaltaa heterosuhteissa, on tärkeää huomauttaa, että väkivalta ei kuitenkaan rajoitu ainoastaan heterosuhteisiin (esim. Korkmaz 2021b, 188).

3 TIEDONHAUN KUVAUS JA TUTKIELMAN TOTEUTUS

Kandidaatintutkielmani on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja tutkimustehtävänäni on selvittää millaisia sukupuolistuneita erityispiirteitä tyttöihin kohdistuvassa seurusteluväkivallassa on tunnistettavissa. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus antaa mahdollisuuden tutkimustiedon syntetisointiin, tuottaen laajan kuvan tutkittavasta aiheesta. Katsasteltavaa aihetta voidaan tutkia ja kuvailla ilmiölähtöisesti ja tätä tavoitetta tukeekin tutkielmalle asetettavien tutkimuskysymysten väljyys. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmällisenä erityispiirteenä yleisestikin voidaan pitää sen sallivuutta metodisten sääntöjen suhteen. Käytettävä tutkimusaineisto voi olla laaja-alaista, eikä aineiston valinnalle aseteta tiukkoja sääntöjä. (Salminen 2011, 6–7.)

Aloitin tiedonhaun tutkielmaani varten hyödyntämällä Jyväskylän yliopiston JYKDOK-hakupalvelua, minkä kautta etsin kotimaista tutkimusaineistoa ARTO-artikkeliviitetietokannasta. Hakusanakseni valitsin käsitteen *seurusteluväkivalta*. Hakuni ei kuitenkaan tuottanut kovinkaan monta osumaa ja huomasin, että tutkimustuloksia suomalaisten nuorten seurustelusuhteissa tapahtuvasta väkivallasta on niukasti saatavilla. Tästä johtuen päätin laajentaa hakuani koskemaan kansainvälisiä e-aineistoja. Ensimmäiseksi lähdin etsimään aineistoja JYKDOK:n kansainvälisen haun kautta, jossa hakusanana käytin käsitettä *dating violence*. Tämä haku tuotti lähes 62 000 vertaisarvioitua artikkelia. Rajasin julkaisuvuodet koskemaan vuosia 2020–2023, mikä silti tuotti lähes 13 000 vertaisarvioitua artikkelia.

Tehtyäni alustavat haut huomasiin, että tutkimusta on tehty paljon esimerkiksi aikaisempien väkivaltakokemusten, perhesuhteiden ja muiden yksilöllisten tekijöiden yhteydestä seurusteluväkivaltaan. Rajasin nämä pois, koska niissä tarkastellaan väkivaltaa tilannekohtaisena, molemminpuolisena ja yksilön ominaisuuksiin sidottuna, kun taas tutkielmassani näen väkivallan sukupuolistuneena ja yhteiskunnallisiin sekä yhteisöllisiin tekijöihin kietoutuneena. Lisäksi rajasin ulkopuolelle ne tutkimukset, joissa väkivaltaan puuttumisen mahdollisuuksia tutkittiin erilaisten interventio-ohjelmien kautta. Selatessani artikkeleita huomasiin myös, että osassa artikkeleita käytetään termejä *youth intimate partner violence* tai *teenage intimate partner violence/abuse* ja nämä lähteet olivat lähtökohtaisesti Euroopassa tai Pohjoismaissa toteutettuja tutkimuksia.

Tulosten runsaudesta johtuen päätin tehdä tarkempia rajoituksia hakulausekkeisiin. JYKDOK:n kansainvälisen tarkennetun haun hakusanoina käytin ylhäällä mainitsemiani seurusteluväkivallan englanninkielisiä käsitteitä, sekä lisäksi hakusanoiksi myös termit *gendered violence AND* psychological violence AND* technology*. Lisäsin nämä hakusanat, koska tutkielmassa tarkastelen psykologista seurusteluväkivaltaa myös teknologiavälitteisenä väkivaltana. Tällä hakukerralla sain 75 vertaisarvioitua artikkelia ja löysin pari mielenkiintoista artikkelia, jotka valitsin mukaan analyysiin. Tämä haku tuntui kuitenkin olevan liian rajattu, enkä löytänyt tarpeeksi sopivia tutkimuksia. Pyrin hieman laajentamaan hakuani ja tarkentamaan hakulausekkeitä ja seuraavalla haulla: "*Youth intimate partner violence*" OR *teen* dating violence* OR *youth intimate partner abuse AND gendered violence OR gender-based violence*", sain yhteensä 505 vertaisarvioitua artikkelia. Näistä tutkielmaan valikoitui mukaan muutama. Aikaisempien hakujen perusteella tutkimuksia on runsaasti saatavilla, mutta tutkimukset näyttivät sijoittuvan pääosin Yhdysvaltoihin. Koska tutkimuksia oli runsaasti saatavilla, päätin kokeilla josko löytäisin lisää sopivaa eurooppalaista tai pohjoismaista tutkimustietoa, sillä nämä tulokset voisivat olla myös paremmin vertailtavissa suomalaisiin nuoriin ja kontekstiin.

Etsin ruotsalaisesta DivaPortal-hakukoneesta tutkimuksia tarkennetulla haulla *youth intimate partner violence*, *teen dating violence* ja *teenage intimate partner violence* -hakusanoja käyttäen ja sain kolme hakutulosta, joista yksi oli väitöskirja.

Selatessani tarkemmin Sibel Korkmazin (2021a) väitöskirjaa ja sen lähdeluettelo, löysin lisää hänen omia julkaisujaan sekä muita pohjoismaisia ja eurooppalaisia tutkimuksia ja näistä valikoitui tutkielmaani lisää aineistoja analyysia varten. Hyödyntänsi myös ns. lumipallomenetelmää löytääkseni tutkielman taustoitusta varten hyödyllistä tietoa, sillä löydettyäni tutkielmani analyysin kannalta mielenkiintoisia artikkeleita, perehdyin myös näiden jo valikoituneiden tutkimusten lähdeluetteloihin, joista löysin lisää yleistä tutkimustietoa aiheesta. Lopulliseksi analyysiaineistokseni tutkielmaan valikoitui seitsemän kvalitatiivista haastattelututkimusta euroopasta ja pohjoismaista.

Tiedonhakuni on osoittanut, että kansainvälistä seurusteluväkivaltaa koskevaa tutkimusta on saatavilla hyvin runsaasti ja olen joutunut tekemään rajoituksia sen suhteen mitä tutkimuksia valitsen mukaan tutkielmaan ja mitkä tutkimukset jäävät analyysin ulkopuolelle. Olen valinnut tutkielmani analyysiaineistoon mukaan kohtalaisen ajankohtaista tutkimustietoa vuosilta 2017-2021, mutta taustoituksessa olen hyödyntänyt myös vanhempaa tutkimustietoa. Lisäksi olen valinnut pääasiassa pohjoismaisia ja eurooppalaisia tutkimuksia, mutta tutkielman taustoituksessa olen hyödyntänyt tutkimustietoa myös näiden rajausten ulkopuolelta. Koen, että valitsemani tutkimusaineisto on kattava edustus ajankohtaisista tutkimuksista, mutta on myös mahdollista, että sen ulkopuolelle on jäänyt aiheeni kannalta merkittäviä lähteitä.

4 ANALYYSI

Tässä luvussa tarkastelen tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan erityispiirteitä analysoimalla aiempaa laadullista tutkimuskirjallisuutta aiheesta. Aineistokseni olen valinnut haastattelututkimuksia, jotta pystyn analysoimaan ja jäsentelemään näitä erityispiirteitä tyttöjen tuottaman diskurssin kautta. Analyysissä vedän yhteyksiä kahden eri väkivaltailmiön, seurusteluväkivallan ja tyttöihin kohdistuvan sukupuolistuneen väkivallan, välille.

Sukupuolistuneen väkivallan viitekehys alleviivaa sitä, että yksilön väkivallan kokemuksia ei voi tarkastella laajemmasta, kuten yhteiskunnallisesta tai kulttuurisesta kontekstista irrallaan, vaan kontekstilla on nimenomaan erityinen rooli väkivallan ilmenemisen ja jatkumisen ymmärryksen, sekä siihen puuttumisen kannalta (Nikupeteri 2016, 47). Tästä syystä aineiston analyysissä tarkastelen tyttöjen väkivaltakokemuksia intersektionaalisesti, ottaen huomioon useat tyttöjen asemaan vaikuttavat tekijät. Samalla pohdin millaisia toimintamahdollisuuksia ja positioita tytöille mahdollistetaan (ja ovat aineistojen mukaan omaksuneet), sekä millaisia merkityksiä tytöt antavat väkivaltakokemuksille, ottaen huomioon heidän asemansa yhteiskunnassa, jota määrittää vahvat normatiiviset ajattelutavat liittyen valtaan, väkivaltaan ja sukupuoleen.

4.1 Tiedostamattomat normit ja sukupuolistuneet odotukset

Tutkimuskirjallisuuden mukaan tyttöjen seurusteluväkivallan kokemuksia ja niiden merkityksellistymistä osaksi omaa elämää muovaavat erityisesti yhteiskunnan diskurssit ja vahvat normit liittyen nuoruuteen, sukupuoleen ja seksuaalisuuteen. Tutkimustuloksia aiheesta tuotti esimerkiksi Korkmaz (2021b), joka haastattelututkimuksessaan tutki 17–23-vuotiaita ruotsalaisia nuoria ja heidän väkivaltaisten seurustelusuhteidensa päättymistä. Tuloksissa korostui erityisesti iän yhteys siihen, miten tytöt asemoivat itsensä väkivallan uhreina. Yhden tutkittavan diskurssissa korostui ajatus siitä, että nuori ihminen ei voi olla parisuhdeväkivallan uhri, koska parisuhdeväkivalta nähdään yhteiskunnassa ainoastaan naimisissa olevien aikuisten välisenä väkivaltana. Tässä korostuu normatiivinen ajattelutapa ja sosiaalinen konstruktio siitä, kuka nähdään yhteiskunnan silmin uhrina. Ihmisen positio nuorena ihmisenä saattaa siis vaikeuttaa seurusteluväkivallan tunnistamista omassa suhteessaan. (Korkmaz 2021b, 188.)

Davies (2019) toteutti monimenetelmällisen tutkimuksen, jossa hän ensin teetti kyselytutkimuksen seitsemässä eri walesilaisessa koulussa selvittääkseen tyttöjen näkemyksiä ja asenteita sukupuolinormeja ja seurusteluväkivaltaa kohtaan. Lisäksi hän haastatteli 15–18-vuotiaita tyttöjä tutkiakseen nuorten naisten näkemyksiä siitä millainen on terve seurustelusuhde. Haastatteluissa keskityttiin erityisesti tyttöjen seurustelukokemuksiin ja koulussa sekä muissa ympäristöissä tapahtuvan häirinnän ja väkivallan koettuihin vaikutuksiin. Davies näkee, että yhteiskunnassa vallitsevat sukupuolinormit muovaavat nuorten asenteita ja odotuksia tietynlaisiksi oman identiteetin rakentumisen suhteen. Hän käyttää tästä lopputulemasta käsitettä ”gendered scripts” (suom. sukupuolistuneet käsikirjoitukset) ja toteaa, että tyttöjen asenteiden analysointi saattaa auttaa ymmärtämään mitä nämä käsikirjoitukset pitävät sisällään, sekä sitä miten nuoret niitä ylläpitävät ja uusintavat omalla toiminnallaan. (mt. 479–480.)

Tutkimustulokset olivat mielenkiintoisia siinä mielessä, että kyselyn tulosten mukaan tytöillä oli nollatoleranssi kaikkia väkivallan muotoja kohtaan ja vastauksista välittyi ymmärrys terveestä seurustelusuhteesta, jota määritti muun muassa

sukupuolten välinen tasa-arvo, mutta haastatteluissa puolestaan ilmeni vastakkaisia näkemyksiä ja kokemuksia asian suhteen (Davies 2019, 482). Haastatteluissa ilmeni erityisesti sukupuolistuneita odotuksia liittyen naisten rooliin parisuhteissa. Tutkittavat korostivat, että tyttöjen pitäisi tuntea olevansa onnekkaita löytäessään parisuhteen ja kokivat epäonnistumista tai häpeää, mikäli näin ei ollut. Lisäksi parisuhteen muodostaminen nähtiin siten, että tyttö ainoastaan valittiin tyttöystävän rooliin pojan toimesta ja valinnan kohteeksi pääseminen nähtiin asiana, josta tulisi olla kiitollinen. Vahva halu omaksua tyttöystävän identiteetti vaikutti myös siihen, että tytöt jäivät useammin parisuhteeseen, vaikka siinä esiintyisikin väkivaltaa. (mt. 483.)

Binääriset sukupuolirooli-odotukset parisuhteissa näyttäytyivät myös toisissa tutkimuksissa. Korkmaz (2021b, 190) toteaa, että parisuhde instituutiona ja heteroseksuaalisuus kuuluvat yhteiskunnan normeihin ja nämä yhteisvaikutuksellaan asettavat tytöt asemaan, jossa ideaalina pidetään tyttöystävän identiteettiä. Sinkkuna olemisen ei anna tytöille mahdollisuutta toteuttaa ”feminiinistä heteroseksuaalisuuttaan”, minkä vuoksi normien painostamana tytöt hakeutuvat ja pysyvät parisuhteissa väkivallasta huolimatta. Tyttöystävän identiteetin säilyttämisen arvokkuus korostui esimerkiksi tyttöjen kertomuksissa liittyen seksiin. Useampi haastateltava kertoi miten he ”suostuivat” tietynlaiseen seksiin naisille asetetun odotusten mukaisesti, ja koska he pelkäsivät tulevansa korvatuiksi tai, että heidät ”leimattaisiin tylsiksi” (mt. 191.)

4.2 Naiseuden velvollisuudet ja seksuaalistunut kontrolli

Aghtaie ja kollegat (2018) tutkivat laajan haastattelututkimuksen kautta 13–18-vuotiaiden nuorten kokemuksia niin kasvokkain kuin onlineympäristöissä tapahtuvasta kontrollikäyttäytymisestä ja tarkkailusta seurustelusuhteissa viidessä eri maassa: Bulgariassa, Kyproksella, Englannissa, Italiassa ja Norjassa. Tulosten mukaan heteronormatiivisilla uskomuksilla maskuliinisuudesta ja feminiinisyydestä on rooli kontrollikäyttäytymisen, seksuaalisen painostuksen ja pakkovallan (engl. *coercion*) perusteissa nuorten välisissä seurustelusuhteissa. Tytöt kaikissa eri maissa kohtasivat laajaa kasvokkain tapahtuvaa painostusta seksuaalisiin tekoihin. Erään haastateltavan mukaan yhteiskunta odottaa tyttöjen olevan ”kunnollisia” ja asiallisesti käyttäytyviä, kun taas pojat, joilla on paljon naispuolisia kumppaneita, nähdään maskuliinisina macho-miehinä. Tytöt ovat tietynlaisen kaksinaismoralismiajattelun kohteena, sillä seksuaalisesti aktiiviset tytöt joutuvat stigmatisoinnin kohteiksi ja heistä käytetään halventavia puhetapoja, kun taas poikien seksuaalisuus näyttäytyy normina (Davies 2019, 480).

Lisäksi haastatteluissa kaikki norjalaiset ja englantilaiset tytöt kertoivat, miten he kokivat painostusta osallistua seksuaalisiin akteihin parisuhteissa vertaisryhmien toimesta ja laajemmin kulttuuristen odotuksien vuoksi. Lähes kaikki seksuaalista painostusta kokeneet tytöt myöskin näkivät painostuksen normaalina parisuhteisiin kuuluvana asiana, jopa siihen saakka, että raiskaus normalisoitiin. Koska painostusta pidetään kokijan ja tekijän toimesta normaalina, on tällöin riskinä, että tosiasiallista suostumusta ei ole. Lidman (2015, 275) esittää, että heteronormatiivisten valtasuhteiden seurauksena voidaan pitää käsitystä seksistä, jossa naisen rooli vastustaa seksuaalisia tekoja on jossain määrin normalisoitu, mikä puolestaan hämärtää rajaa valinnan ja suostumuksen välillä. Myös Honkatukian (2008, 89) mukaan tyttöjen seksuaalisuutta valvotaan tarkasti, kun taas poikien seksuaalisuus näyttäytyy ”luonnonvoiman” tavoin, ja tytön rooliin kuuluu tämän voiman rajoittaminen.

Paradoksaalista on myös se, että tuloksissa korostui, miten tyttöjen oletettiin pitäytyvän seksuaalisista teoista, mikäli tämä ei ollut vakiintuneessa parisuhteessa, mutta parisuhteessa ollessaan seksuaalisiin tekoihin taas painostettiin (Aghtaie ym. 2018). Honkatukian (2008, 89) mukaan tytöt ovat erityisen haavoittuvassa

asemassa myös esimerkiksi vertaisryhmissä, sillä tytön maine ryhmässä on kiinnittynyt tämän kykyyn varjella omaa seksuaalista mainettaan, mutta paradoksaalisesti oman maineen varjelu ei aina ole tytön omissa käsissä, vaan huonon maineen voi saada lähes mistä tahansa ja jopa seksuaalisen väkivallan uhriksi joutuminen voidaan tulkita tytön syyksi ja siten johtaa maineen menettämiseen. Lidman (2015, 272) korostaa myös, että uhriaseman saaminen ei tulekaan aina ilman ehtoja, vaan se on sidottuna sosiaaliseen ympäristöön ja siten edes seksuaalista väkivaltaa kokenut nainen ei aina saa uhriasemaa, mikä puolestaan on omiaan syventämään väkivallasta koitunutta traumaa ja pahimmillaan johtaa väkivallan kierteeseen.

Useammassa tutkimuksessa tutkittavat tytöt kuvailivat myös sitä, että heidän käsityksensä mukaisesti naisen ollessa parisuhteessa, kuuluu hänen velvollisuksiinsa harrastaa seksiä ja olla jatkuvasti seksuaalisesti saatavilla (Aghtaie ym. 2018; Davies 2019; Øverlien, Hellevik & Korkmaz 2020). Eräs haastateltava tyttö kertoo, että seksiä täytyy harrastaa, mikäli on parisuhteessa ja 15-vuotias (Aghtaie ym. 2018) ja toinen kertoo kokevansa painetta siitä, että naisten tulisi olla valmiita tekemään enemmän seksuaalisia tekoja (Davies 2019, 485). Muut väkivallan muodot voivat myös yhteenkietoutua tai olla esiaste seksuaaliselle väkivallalle, kuten erään haastateltavan tarinasta näkyy. Hän kertoo pitkään kestäneestä psykologisesta väkivallasta, erityisesti kontrolloinnista sekä fyysisen väkivallan uhasta, joka lopulta kärjistyi seksuaaliseen väkivaltaan. Tyttö kertoo, miten hän antautui seksiin pitkän painostuksen ja uhkaavan käyttäytymisen jälkeen, vaikka hän ei tosiasiallisesti olisi halunnut. Hän pelkäsi, että poika ei jättäisi tätä koskaan rauhaan ja etsisi hänet aina uudelleen käsiinsä. Tarinassa korostuu kuvaus väkivallan kierteestä, jossa väkivalta muuttuu vakavammaksi ajan edetessä.

Øverlien, Hellevik ja Korkmaz (2019) haastattelivat tutkimuksessaan 15–23-vuotiaita norjalaisia ja ruotsalaisia nuoria naisia, jotka olivat kokeneet väkivaltaa seurustelusuhteissaan. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millaisissa tilanteissa ja konteksteissa väkivaltaa koetaan sekä millaisia merkityksiä uhrin väkivaltaan liittyvät. Temaattisen narratiivisen analyysin myötä tutkijat löysivät kuusi teemaa: kontrolli, nöyryyttäminen, pelko, seksuaalinen pakottaminen, salailu ja vastustus. Eniten koodeja tuotti kontrollikäyttäytyminen. Jokaisessa haastattelussa tuli jollain tapaa

julki kontrolloiva käyttäytyminen ja se näyttäytyi joko jatkuvana tai kontekstisidonnaisena (mt. 807). Kontrollointi näyttäytyi monenlaisena käyttäytymisenä kuten kumppanin vaatimuksena tietää missä toinen on tai kelle tämä juttelee, meikin, pukeutumisen tai syömisen määrittelynä sekä odotuksena jatkuvasta yhteydenpidosta ja saavutettavuudesta fyysisesti, psyykkisesti ja ajoittain seksuaalisestikin. Naisen ulkonäön kontrollointi voi näyttäytyä miehen haluna kontrolloida naisen kehoa ja seksuaalista ilmaisua, sillä poikaystävä voi nähdä tytön epäasiallisen pukeutumisen tai käyttäytyminen vaikuttavan heikentävästi tämän asemaan. Tällaista kontrollikäyttäytymistä tulee tarkastella suhteessa sukupuolten välisen epätasa-arvon käsitykseen, jonka mukaan naisvartalo on jotain, jota tulee kontrolloida. Edellä mainittu kontrollikäyttäytyminen lukeutuu Nyqvistin (2008, 132) mukaan seksuaalistuneen väkivallan käsitteen alle, jossa tekijän tarkoituksena on rajoittaa naisen fyysistä ja sosiaalista vapautta juuri esimerkiksi pukeutumisen kontrollointina. Ulkonäön kontrollointiin liittyy usein myös halventavia puhetapoja ja nimittelyä. Nimittelyssä korostui usein jollain tapaa uhrin sukupuoli ja seksuaalisuus. (Øverlien, Hellevik & Korkmaz 2019, 807–808.)

Naisten ulkonäköön ja kehoon liitetäänkin usein seksualisoituneita merkityssisältöjä, mikä korostui esimerkiksi Daviesin (2019, 484) tutkimuksessa haastattelutytöiden kertomuksina siitä miten esimerkiksi tietynlainen meikkaaminen voi näyttäytyä liiallisena seksuaalisena käyttäytymisenä. Oman seksuaalisuuden liiallinen korostaminen puolestaan antoi työlle automaattisesti huonon, ”lutkan” maineen. Toisaalta tytöt kokivat, että huonolta maineelta ja häirinnältä voi välttyä, mikäli tyttö osaa ilmaista feminiinisyyttään hienovaraisesti. Tällainen ilmaisu näyttäytyy esimerkiksi omaksumalla ”hyvän tytön” roolin sekä seksuaalisista kontakteista pidättäytymisenä, paitsi silloin kun tyttö on osa vakiintunutta ja pitkää seurustelusuhdetta. Kärjistynyttä naisen seksuaalisuuden kontrollointia kuvailtiin kyproslaisen tytön kertomuksessa, jossa hän kuvaili neitsyyttä tytön ”ainoana myötäjäisenä” ja tärkeimpänä omaisuutena (Aghtaie ym. 2018). Tytön seksuaalisuuden ja kehon kontrollointiin pyritään siis kaikissa tilanteissa ja tyttöjen toimijuus näyttäytyy passiivisena sekä poikien hallinnoimana. Lopulta tytöt oppivatkin kontrolloimaan itseään ja rajoittamaan käyttäytymistään sekä fyysistä ilmaisuaan, ja heidän ”valintansa” näyttää rajautuvan

jyrkän kaksijakoisesti, jossa yhtä päätä luonnehtii liiallinen seksuaalisuus ja toista, täysi seksuaalinen rajoittuneisuus. (mt. 484–485.) Tytöt joutuvat siis pakonomaisesti, väkivallan välttämiseksi ja oman maineen varjelun vuoksi omaksumaan ja hyväksymään yhteiskunnassa edelleen vallitsevia patriarkaalisia sukupuolirooleja.

4.3 Sosiaalinen ympäristö tyttöjen väkivaltakokemusten taustalla

Useammassa tutkimusaineistossa korostui sosiaalisen ympäristön, erityisesti teknologiavälitteisen ympäristön laaja rooli seurusteluväkivallan areenana. Stonardin, Bowenin, Walkerin ja Pricen (2017) tutkimuksessa tarkasteltiin ryhmäkeskusteluiden muodossa brittiläisten nuorten ajatuksia, mielipiteitä ja näkökulmia liittyen viestintäteknologian rooliin seurustelusuhteissa ja teknologiavälitteisen väkivallan vaikutuksissa. Tulosten mukaan erityisesti tytöt kokivat, että teknologiavälitteinen väkivalta voi olla vaikutuksiltaan vahingoittavampaa kuin kasvotusten tapahtuva väkivalta. Vaikutusta selitettiin esimerkiksi sillä, että teknologia tarjoaa uusia väkivallan toteuttamisen mahdollisuuksia ja väkivalta nähtiin luonteeltaan jatkuvana ja väistämättömänä, jota korostaa erään tutkittavan kommentti: *”He löytävät aina tavan päästä luoksesi”*. Väkivaltaa oli siis vaikea estää ja siitä oli vaikea irtautua, koska teknologian nähtiin olevan koko ajan läsnä, kun taas kasvotusten tapahtuvassa väkivaltatilanteessa uhri voisi vain fyysisesti lähteä paikalta. Lisäksi teknologiavälitteinen väkivalta on pysyvää, mikä lisäsi houkutusta elää väkivaltatilanne läpi uudestaan, mikä näyttäytyi erään toisen tutkittavan kommentissa: *”Se [väkivalta] tunkeutuu mieleen ja sitä ei voi paeta, koska haluaa lukea keskustelun kerta toisensa jälkeen”*. (Stonard ym. 2017, 2102–2103.) Teknologiavälitteistä väkivaltaa luonnehtiikin sen pysyvyys.

Samankaltaisia tutkimustuloksia aiheesta on tuottanut myös Per Moum Hellevik (2019), joka haastattelututkimuksessaan tutki 15–18-vuotiaiden norjalaisten nuorten kokemuksia teknologiavälitteisestä väkivallasta seurustelusuhteissa, sekä erityisesti sitä miten ja millaista muuta väkivaltaa saattaa esiintyä teknologiavälitteisen väkivallan kanssa samanaikaisesti. Tuloksissa myöskin korostui pysyvyyden vahingollisuus erityisesti siten, että parisuhteessa luottamuksella jaettu

kahdenkeskisiä keskusteluja tai intiimejä kuvia voidaan käyttää kiristyksen ja uhkailun välineinä. Erään tutkittavan kertoman mukaan hänen poikaystävänsä oli ottanut kuvakaappauksia heidän keskusteluistaan, joissa hän oli puhunut luokkakavereistaan negatiivissävytteisesti. Poikaystävä pakotti tytön viettämään aikaa tämän kanssa sillä uhalla, että hän jakaa keskusteluja luokkakavereille (mt. 183.) Kaksi tutkittavista tytöistä kertoi teknologiavälitteisestä seksuaalisesta väkivallasta, jossa heidän intiimejä kuviansa jaettiin muille ilman lupaa. Toinen tytöistä kertoi miten hänen ollessaan 14-vuotias, poikaystävä oli ottanut tästä intiimin kuvan ilman lupaa ja jakanut sen ystäväilleen. Pojan ystävä kiristi tyttöä lähettämään lisää paljastavampia intiimikuvia. Tyttö kieltäytyi, jonka seurauksena kuva vuodettiin nettiin. Kyse ei ole kuitenkaan ainoastaan pysyvyyden haasteista, vaan väkivallan juurisyitä tulisi tarkastella sukupuolistuneen väkivallan viitekehystä käsin. Tytöt saattavat kokea painostusta lähettää ja vastaanottaa intiimejä kuvia parisuhteessa johtuen yhteiskunnassa vallitsevista sukupuolille asetetuista rooleista (Stonard 2018, 113).

Tyttöjen seurustelusuhteissa kokemaa väkivaltaa tarkasteltiin myös suhteessa heidän laajempaan sosiaaliseen ympäristöönsä erityisesti huomioiden se näkökulma, että nuorten tulisi ikänsä ja sosiaalisen asemansa puolesta olla suojelun kohteena ja nuoren sosiaalisen ympäristön, kuten koulun tai vanhempien tulisi puuttua väkivaltaan. Oletettavasti myös moni nuori asuu vanhempiensa luona, vanhemmat ovat kiinteä osa lasten elämää, ja vanhemmilla on vastuu lapsen terveestä kasvusta ja kehityksestä. Korkmaz ja Överlien (2020) tutkivat avoimen haastattelun keinoin 17–23-vuotiaiden ruotsalaisten nuorten kokemuksia seurusteluväkivallasta, sekä siitä miten he itse ovat reagoineet ja toimineet väkivaltatilanteissa ja miten he kokivat lähipiirin, perheen, ystävien tai koulun toimivan, mikäli he saivat tietää väkivallasta. Tutkimustulosten mukaan vanhemmat suhtautuivat vaihtelevasti saadessaan tietää väkivallasta. Haastateltavien tyttöjen diskurssissa korostui esimerkiksi vanhempien merkittävä rooli väkivallan päättämiseksi, mikä korostui vanhempien tapana ottaa vastuuta ja reagoida väkivallan paljastuttua. Erään haastateltavan kertomuksessa väkivallan uhrin ja väkivallan tekijän vanhemmat käsittelivät yhdessä lastensa välistä väkivaltaa. Toisaalta kertomuksissa korostui myös väkivallan uhrin syyttelyä vanhempien taholta, jolloin väkivaltaan ei reagoitu, sen annettiin jatkua ja nuori väkivallan

uhri laitettiin kantamaan vastuu kokemastaan. Lisäksi kertomuksissa korostui myös reagoinnin puute. Erään tytön kertomuksessa väkivaltaisen poikaystävänsä äiti tiesi poikansa olevan väkivaltainen tyttöystävää kohtaan, mutta tämä ei aktiivisesti pyrkinyt puuttumaan tilanteeseen. (mt. 376-378.)

Nuoret viettävät suurimman osan päivästänsä koulussa ja sosiaalinen kontakti ystäviin, opettajiin ja muihin koulun työntekijöihin on päivittäistä, tehden koulusta yhden nuorten tärkeimmistä sosiaalisista ympäristöistä (Korkmaz & Överlien 2020, 379). Tutkimustuloksissa korostui, että väkivallan uhrit ja tekijät kävivät usein samaa koulua ja eräs väkivaltaa kokenut haastateltava kertoi, että hän koki kouluun menemisen haastavaksi ja hänelle kertyi paljon poissaoloja, mutta tilanteeseen ei reagoitu. Toisessa haastattelussa taas nostettiin esiin, että koulun rehtorin saadessa tietää tyttöön kohdistuneesta väkivallasta, huolehdittiin, että samaa koulua käyvä poika ei olisi samoissa luokkahuoneissa tytön kanssa. Väkivallan tekijä ei kuitenkaan noudattanut sääntöä, joten tyttö kertoi tilanteesta myös muille opettajille. Koulun rehtori kuitenkin moitti tyttöä tämän kertoessa väkivallasta laajemmin ja lopulta sovittu sääntö jäi vain näennäiseksi avuksi ja koulu epäonnistui reagoimaan väkivaltaan onnistuneella tavalla. (Korkmaz & Överlien 2020, 379-380.)

4.4 Väkivallan salailu ja vastustaminen

Aiemmin mainituissa tutkimustuloksissa tytöt näyttivät normalisoivan ja ajoittain myös hyväksyvän heitä kohtaan tehdyn väkivallan. Osassa tutkimuksista kuitenkin korostui myös tyttöjen aktiivinen rooli väkivallan vastustajina, kuten Øverlienin, Hellevikin ja Korkmazin (2019) tutkimustulokset osoittivat. Eräs haastateltava kertoi ottaneensa äänitallenteen väkivaltaisesti käyttäytyvästä poikaystävästään, jotta hänellä olisi todisteita väkivallasta. Tämä voidaan nähdä samanaikaisesti rohkeana, mutta myös hyvinkin riskialttiina, sillä tallenteen ottamisen julkitulo olisi voinut johtaa vakavampaan väkivaltaan. Aiemmissä tutkimuksissa on myöskin korostunut teknologian rooli väkivallan mahdollistajana, mutta kyseinen esimerkki tuo julki myös teknologian mahdollisuuksia väkivallan vastustamisessa. (mt. 810–811.)

Samankaltaisia tutkimustuloksia aiheesta tuotti myös Korkmaz ja Överlien (2020), jotka kategorisoivat väkivallan uhrien oman toiminnan väkivallan vastustamiseksi. Väkivallan vastustaminen sai monia erilaisia muotoja. He huomasivat, että teknologialla oli vahva merkitys väkivallan vastustamisessa, mikä näkyi esimerkiksi siinä, että eräs haastateltava esti väkivallan tekijän kaikilla sosiaalisen median alustoilla estääkseen kaiken yhteydenpidon. Lisäksi tutkijat katsoivat, että väkivallan vastustaminen voi olla myös avun ja tuen piiriin hakeutumista. Toisaalta väkivallan vastustamisen keinona nähtiin myös väkivallan uhrin oman käyttäytymisen muuttaminen väkivallan ehkäisemiseksi, kuten erään haastateltavan tapauksessa peittävämpien vaatteiden käyttäminen väkivallan tekijän vaatimuksesta. (mt. 380–381.)

Vaikka väkivaltaa vastustettiin, niin Øverlienin, Hellevikin ja Korkmazin (2019, 810–811) tutkimustuloksissa tuli myös ilmi, että useat väkivallan kokijat eivät kertoneet väkivaltakokemuksistaan kenellekään. Syyt väkivallan salailuun vaihtelivat ja syiksi kerrottiin esimerkiksi uhkailu poikaystävän taholta, uskalluksen puute, halu suojella poikaystävä, rakkauden ja läheisyyden tuntemukset poikaystävää kohtaan sekä haluttomuus aiheuttaa huolta muissa. Eräs haastateltava piilotteli päivittäin kokemaansa väkivaltaa kaikilta lähiverkostoonsa kuuluvilta, esimerkiksi kertomalla ystävilleen, että poikaystävän aiheuttamat mustelmat olivat tulleet jalkapalloharjoituksista. Osa haastateltavista kuitenkin kertoi, että he pystyivät

kertomaan väkivallasta muille, mutta harvoin koko tarinaa ja toiset pystyivät kertomaan väkivallasta ystävilleen, mutta ei aikuisille, kuten vanhemmille tai ammattiauttajille. Eräs haastateltava perusteli väkivallan salaamista äidiltään sillä, että hän ei halunnut "outoa" tunnelmaa äidin ja poikaystävän välille jatkossa. Psykologille kertomista hän pohti, mutta pelkäsi, että tämä kehottaisi lähtemään suhteesta, vaikka hän ei sitä itse halunnut. Väkivallan kokemiseen seurustelusuhteessa voi liittyä huomattavaa häpeää, mikäli väkivaltaisesta suhteesta ei pääse omin avuin lähtemään. Häpeän tunnetta syventää erityisesti, se että uhrin saattavat kokea olevansa vastuussa väkivallasta tai näkevät, että väkivalta on itse aiheutettua, koska he ovat itse tehneet valinnan olla osa parisuhdetta. Tästä syystä nuoret seurusteluväkivallan uhrin saattavat myös kokea, että heidän tulisi itse löytää jokin ratkaisu väkivallan loppumiseksi, jotta parisuhde voisi jatkua. Tämä voi olla tapa lieventää parisuhteessa väkivallan uhrin joutumisen aiheuttamaa häpeän tunnetta.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä kirjallisuuskatsausmuotoisessa kandidaatin tutkielmassa olen tarkastellut tyttöjen seurusteluväkivaltakokemuksia sukupuolistuneen väkivallan viitekehystä käsin. Olen keskittänyt tarkasteluni erityisesti psyykkisen ja seksuaalisen väkivallan kokemuksiin.

Analyysiprosessini tuloksena tyttöihin kohdistuvasta seurusteluväkivaltaasta piirtyi kompleksinen ja monisyinen kuva. Useat nuoret tytöt kokevat seurustelusuhteissaan vakavaa, jatkuvaa sekä moninaista psyykkistä ja seksuaalista väkivaltaa, jonka voi nähdä kietoutuvan monimutkaisella tavalla yhteen sukupuolen ja seksuaalisuuden kanssa. Väkivalta näytti kätkeytyvän nuorten normistoihin, eikä väkivaltaa usein tunnistettu omassa parisuhteessa. Jos väkivallan olemassaolo tiedostettiin, se hyväksyttiin, sitä normalisoitiin ja salailtiin tai sille etsittiin oikeutusta. Toiselta puolen väkivaltaa myös vastustettiin.

Tulosten mukaan tyttöihin kohdistuva seurusteluväkivallan näyttäytyi neljän eri piirteen kautta: tiedostamattomat normit ja sukupuolistuneet odotukset, naiseuden velvollisuudet ja seksuaalinen kontrolli, sosiaalinen ympäristö väkivaltakokemusten taustalla sekä väkivallan salailu ja vastustaminen. Heteronormatiiviset oletukset naiseudesta ja mieheydestä näyttivät olevan väkivallan oikeutusten ja normalisoinnin taustalla. Yhteiskunnassa vallitsevat sukupuolinormit ja binääriset sukupuolirooliodotukset parisuhteissa asettavat tytöt haavoittuvaan asemaan väkivaltaisessa parisuhteessa. Korkmaz (2021b) ja Davies (2019) näyttivät, että erityisesti heteroseksuaalisuuden normi ja parisuhde yhteiskunnan vakiintuneena instituutiona

asettavat tytöille paineita olla osana parisuhdetta. Tyttöystävän identiteetin säilyttäminen nähtiin niin arvokkaana, että seurustelusuhhteissa pysyttiin väkivallasta huolimatta. Lisäksi Korkmaz (2021b) osoitti, että nuoret parisuhdeväkivallan uhrin eivät välttämättä kerro kokemuksistaan tai saa uhriasemaa, koska yleisen määritelmän mukaan parisuhdeväkivallan uhri on vakiintuneessa suhteessa oleva aikuinen.

Tyttöihin kohdistuva seurusteluväkivalta näyttäytyi myös seksuaalistuneena kontrollina ja naiseudelle asetettuina velvollisuuksina. Överlienin, Hellekin ja Korkmazin (2019) tutkimustulokset osoittivat, että kumppanit kontrolloivat esimerkiksi tyttöjen sosiaalista kanssakäymistä ja kontrollointi sai seksuaalistuneita piirteitä, sen kohdistuessa tytön ulkonäköön. Naiseuden velvollisuudet nähtiin liittyvän erityisesti seksiin ja naisten seksuaalisuuteen. Aghataie ja kollegat (2017) osoittivat, että tytöt joutuvat parisuhteissaan seksuaalisen painostuksen uhreiksi ja kokivat velvollisuutenaan olla jatkuvasti seksuaalisesti saatavilla. Davies (2019) puolestaan näytti, että tytöt joutuvat kaksinaismoralismiajattelun kohteeksi, sillä seksuaalisesti aktiiviset tytöt, erityisesti vakiintuneen parisuhteen ulkopuolella, joutuvat stigmatisoinnin kohteeksi, kun taas poikien seksuaalisuus näyttäytyy normina. Tässä korostuu tyttöjen mahdoton tilanne – tyttöjen seksuaalisuus on jatkuvan tarkkailun kohteena heidän ollessaan parisuhteessa, mutta myös heidän ollessa sinkkuna.

Tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan yhtenä piirteenä näyttäytyi myös sosiaalinen ympäristö väkivaltakokemusten taustalla ja erityisesti teknologian rooli väkivallan mahdollistajana, mutta mielenkiintoisesti myös osana väkivallan vastustamista. Stonard ja kollegat (2017) osoittivat, että teknologia on tarjonnut uusia väyliä ja mahdollisuuksia väkivallan toteuttamiseen, mikä on tehnyt väkivallasta alati läsnä olevaa, pysyvää, sekä lisännyt väkivallan uhkaa ja voimistanut väkivallan seuraamuksia. Hellekin (2019) puolestaan näytti, että teknologiaa käytetään erityisesti kirstyksen ja uhkailun välineinä seksuaalisen ja psyykkisen väkivallan toteuttamisessa.

Nuorten parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa tulisi tarkastella myös suhteessa nuorten sosiaaliseen ympäristöön, kuten vanhempiin ja kouluun. Nuorten tulisi olla suojelun kohteena ikänsä ja sosiaalisen asemansa vuoksi. Korkmaz ja Överlien (2020) näyttivät, että vanhemmilla sekä koululla voi olla merkittävä rooli väkivallan

tunnistamisessa ja päättämisessä, mutta toisaalta tuloksissa korostui myös uhria syylistävää tai puutteellista väkivaltaan reagoimista.

Neljäntenä tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan piirteenä on väkivallan salailu ja vastustaminen. Tutkimukset osoittivat, että useat tytöt eivät kertoneet väkivaltakokemuksistaan kenellekään ja syytä salailuun oli monia, vaihdellen haulttomuudesta aiheuttaa huolta muissa, aina poikaystävän suojeluun. Väkivallan salailun lisäksi väkivaltaa myös aktiivisesti vastustettiin. Korkmaz ja Överlien (2020) toivat esille, että tytöt olivat rohkeita ja käyttivät teknologiaa väkivallan vastustamiseen tai hakeutuivat itse tuen ja avun piiriin. Toisaalta väkivallan vastustamisena nähtiin myös poikaystävän tahtoon alistuminen, jottei uhri kokisi enempää väkivaltaa. Tämä voi kuitenkin näyttäytyä pidemmälle katsottuna vahingolliselta tavalta toimia ja korostaakin väkivallan uhrien rajattuja toiminnan mahdollisuuksia.

Aiheesta oli kansainvälisesti katsottuna hyvin laajasti tutkimustietoa saatavilla, mutta erityisesti eurooppalainen ja pohjoismainen tutkimus, johon myös tutkielmani perustin, näyttää olevan vielä alkutekijöissään. Valitsemani aineistoni ja teoreettisen viitekehyksen pohjalta pystyin esittämään yhden rajatun näkökulman seurusteluhdeväkivallan ilmiöön, mutta kokonaisvaltaisemman ymmärryksen saamiseksi, tulisi seurusteluväkivaltaa tutkia myös muista näkökulmista käsin. Tiedonhakuni osoitti, että seurusteluväkivaltaa on laajalti tutkittu myös molemminpuolisena, tilannekohtaisena ja sukupuolineutraalia näkökulmaa hyödyntäen. Paikoittain myös valitsemassani aineistoissa ilmeni molemminpuolista väkivaltaa. Tästä huolimatta aineistoni osoitti, että väkivallan kokemukset, erityisesti seksuaaliväkivallan kokemukset näyttäytyivät kasautuvan yksinomaan tytöille ja tyttöihin kohdistunut väkivalta oli seuraamuksiltaan vakavampaa. Lisäksi väkivaltaan liitetyt merkitykset ja oikeudet olivat luonteeltaan sukupuolistuneita, mikä korostaa tarvetta tutkia seurusteluhdeväkivaltaa sukupuolistuneena ilmiönä.

Tutkielmani keskittyi tarkastelemaan tyttöjä väkivallan uhreina ja analyysini pohjautui heidän tuottamiin diskursseihin. Tiedostan, että tutkiessani väkivallan uhreja ja heidän kokemuksiaan, saattaa se osaltaan häivyttää taustalleen väkivallan tekijän. Jatkotutkimuksen kannalta otollista olisikin myös tutkia väkivallan tekijöitä, heidän motiivejaan ja oikeuttamiskursseja osana väkivallan vastaista työtä.

Sosiaalityön näkökulmasta olisi tärkeää kohdistaa lisää tutkimusta myös nuoria työssään kohtaaviin ammattilaisiin. Tuoreen ruotsalaistutkimuksen mukaan sosiaalityöntekijät eivät mieltäneet nuorten seurustelusuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa osaksi parisuhdeväkivallan yleisesti hyväksyttyä määritelmää, mikä vaikutti siihen, että seurusteluväkivallasta puhuminen nuorten kanssa koettiin haastavaksi (Tagesson & Gallo 2022, 340). Väkivallan puheeksi ottaminen voidaan kuitenkin nähdä tärkeimpänä työkaluna väkivaltaan puuttumisessa ja sen ennaltaehkäisyssä. Nuorten kanssa työskentelevien sosiaalialan ammattilaisten tulisi löytää myös keinoja seurusteluväkivallan tunnistamiseen ja rohkaista nuoria kertomaan avoimesti kokemuksistaan.

Tulokset osoittivat, että tyttöihin kohdistuva seurusteluväkivalta on piiloutuva ja salattu ongelma. Näen, että väkivallan normalisointi, oikeuttaminen ja sen salailu on yhteydessä siihen, että seurusteluväkivalta on edelleen vaikeasti tunnistettavissa, vaikka useat tutkimukset ovat osoittaneet, että hälyttävän moni nuori kokee seurustelusuhteissaan väkivaltaa. Tutkielman aineiston perusteella tärkeä aspekti tyttöihin kohdistuvan seurusteluväkivallan ennaltaehkäisyssä onkin terveistä seurustelusuhteista opettaminen tavalla, joka pyrkii lisäämään sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä vahvistamaan omia rajoja ja identiteettiä. Tällöin seurusteluväkivallan uhrit saattavat herkemmin tunnistaa väkivallan parisuhteessaan, ymmärtää sen haitallisuuden sekä havaita haitallisten ajattelumallien yhteyden väkivallan oikeuttamis- ja normalisointidiskurssissa.

LÄHTEET

ANALYYSILÄHTEET

- Aghtaie, N., Larkins, C., Barter, C., Stanley, N., Wood, C & Øverlien, M. (2018). Interpersonal violence and abuse in young people's relationships in five European countries: online and offline normalisation of heteronormativity. *Journal of Gender-Based Violence*, 2(2).
<https://doi.org/10.1332/239868018X15263879270302>
- Davies, C. (2019). This is abuse?: Young Women's Perspectives of What's 'OK' and 'Not OK' in their Intimate Relationships. *Journal of Family Violence*, 34, 479-491.
<https://doi.org/10.1007/s10896-019-00038-2>
- Hellevik, P. (2019). Teenagers' personal accounts of experiences with digital intimate partner violence and abuse. *Computers in Human Behavior*, (92), 178-187.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.11.019>
- Korkmaz, S. (2021b). Youth intimate partner violence: barriers and bridges during the ending process. *Journal of Gender-Based Violence*, 5(2), 183-197. DOI: 10.1332/239868021X16158344407215
- Korkmaz, S. & Øverlien, C. (2020). Responses to youth intimate partner violence. the meaning of youth-specific factors and interconnections with resilience. *Journal of Youth Studies*, 23(3), 371-387.
<https://doi.org/10.1080/13676261.2019.1610557>
- Øverlien, C., Hellevik, P-M. & Korkmaz, S. (2019). Young Women's Experiences of Intimate Partner Violence - Narratives of Control, Terror, and Resistance. *Journal of Family Violence*, 35(8), 803-814. <https://doi.org/10.1007/s10896-019-00120-9>
- Stonard, K-E., Bowen, E., Walker, K. & Price, S-A. (2017). "They'll Always Find a Way to Get to You": Technology Use in Adolescent Romantic Relationships and Its Role in Dating Violence and Abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(14), 2083-2117. <https://doi.org/10.1177/0886260515590787>

MUUT LÄHTEET

- Barter, C., Stanley, N., Wood, M., & Lanau, A., Aghtaie, N., Larkins, C. & Øverlien, C. (2017). Young People's Online and Face-to-face Experiences of Interpersonal Violence and Abuse and Their Subjective Impact Across Five European Countries. *Psychology of Violence*, 7(3), 375–384.
<https://doi.org/10.1037/vio0000096>
- Boyle, K. (2019). What's in a name? Theorising Inter-relationships of gender and violence. *Feminist Theory*, 20(1), 19-36.
- Brown, C., Flood, M. & Hegarty, K. (2022). Digital dating abuse perpetration and impact: The importance of gender. *Journal of Youth Studies*, 25(2), 193-208.
<https://doi.org/10.1080/13676261.2020.1858041>
- Centers for Disease Control and Prevention. (21.01.2023). *Fast Facts: Preventing Teen Dating Violence*. Haettu osoitteesta:
<https://www.cdc.gov/violenceprevention/intimatepartnerviolence/teendatingviolence/fastfact.html>. Viitattu: 10.03.2023.
- Chung, D. (2007). Making meaning of relationships: Young women's experiences and understanding of dating violence. *Violence against Women*, 13 (22), 1223-1338. <https://doi.org/10.1177/1077801207310433>
- Draucker, C. & Martsolf, D. (2010). The Role of Electronic Communication Technology in Adolescent Dating Violence. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing* 23 (3). <https://doi.org/10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x>
- Ensi- ja turvakotien liitto ry. (2019). Seurustelun ei kuulu satuttaa. Suomalaisten nuorten kokemuksia seurusteluväkivallasta. Haettu osoitteesta:
https://issuu.com/ensijaturvakotienliitto/docs/seurusteluvv_2019_verkkojulkaisu_final . Viitattu 13.03.2023.
- Hellevik, P., Øverlien, C., Barter, C., Wood, M., Aghtaie, N., Larkins, C., & Stanley, N. (2015). Traversing the generational gap: Young people's views on intervention and prevention of teenage intimate partner violence. Teoksessa C. Humphreys & N. Stanley (toim.). *Domestic violence and protecting children: New thinking and approaches* (34–48).
- Honkatukia, P. (2008). Nuorena koettu seksuaalinen väkivalta selviytymisen näkökulmasta. Teoksessa S. Näre & S. Ronkainen (toim.). *Paljastettu intiimi – sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa*. 84-105.
- Isotalo, A. (2019). Seurustelusuhdeväkivalta tyttöjen pahoinpitelyistä tehdyissä rikosilmoituksissa. *Nuorisotutkimus* (37: 3–4), 54–68.
- Juvonen, T., Rossi, L-M. & Saresma, T. (2010). Kuinka sukupuolta voi tutkia? Teoksessa T. Saresma, L-M, Rossi & T. Juvonen (toim.). *Käsikirja sukupuoleen*. 9-17.
- Keskinen, S. (2010). Sukupuolistunut väkivalta. Teoksessa T. Saresma, L-M, Rossi & T. Juvonen (toim.). *Käsikirja sukupuoleen*. 243-254.
- Korkmaz, S., Overlien, C. & Lagerlöf, H. (2022). Youth intimate partner violence: prevalence, characteristics, associated factors and arenas of violence. *Nordic Social Work Research*, 12(4), 536-551. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2020.1848908>

- Korkmaz, S. (2021a). *Youth Intimate Partner Violence in Sweden: Prevalence and Young People's Experiences of Violence and Abuse in Romantic Relationships*. Väitöskirja. Department of Social Work: Stockholm University.
- Lidman, S. (2015). Väkivaltakulttuurin perintö. Sukupuoli, asenteet ja historia. Gaudeamus.
- Niemi, J., Kainulainen, H. & Honkatukia, P. (2017). Johdanto. Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.). *Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*. 11-16.
- Nikupeteri, A. (2016). *Vainottuna – eron jälkeisen vainon tunnistaminen ja uhrien kohtaaminen*. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta: Lapin yliopisto.
- Nollalinja. (17.10.2019). Seksuaalinen väkivalta. Haettu osoitteesta: <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/seksuaalinen-vakivalta/#:~:text=Ahdistavat%20seksuaaliset%20kommentit%20ja%20lähentely,ei%20aina%20ole%20fyysistä%20pakottamista>. Viitattu: 08.06.2023.
- Nuorisolaki 2016/1285. Haettu 08.06.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- Nyqvist, L. (2008). Seksuaalinen väkivalta parisuhteessa. Teoksessa S. Näre & S. Ronkainen (toim.), *Paljastettu intiimi: Sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa*. 129-167.
- Ronkainen, S. (2017). Mitä väkivalta on? Teoksessa J. Niemi, H. Kainulainen & P. Honkatukia (toim.). *Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma*, 19-35.
- Rossi, L-M. (2010). Sukupuoli, seksuaalisuus, erosta eroihin. Teoksessa T. Saresma, L-M, Rossi & T. Juvonen (toim.). *Käsikirja sukupuoleen*. 21-38.
- Salminen, A. (2011) Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto.
- Stonard, K. (2018). Technology-Assisted Adolescent Dating Violence and Abuse: A Factor Analysis of the Nature of Electronic Communication Technology Used Across Twelve Types of Abusive and Controlling Behaviour. *Journal of Child and Family Studies* 28, 105-115.
- Stonard, K-E., Bowen, E., Lawrence, T-R. & Price, S-A. (2014). The relevance of technology to the nature, prevalence and impact of Adolescent Dating Violence and Abuse: A research synthesis. *Aggression and Violent Behaviour*, 19(4), 390-417. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.06.005>
- Tagesson, E-H. & Gallo, C. (2022). "When we talk about intimate partner violence we talk in an adult way" – Social workers' descriptions of intimate partner violence between teenagers, 21(2), 332-348. <https://doi.org/10.1177/14733250211002890>
- THL. (5.5.2022). Väkivallan muodot. Haettu osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot>. Viitattu: 14.03.2023.
- THL. (14.06.2022). Seksuaaliväkivalta. Haettu osoitteesta: https://thl.fi/fi/web/vakivalta/vakivallan-muodot/seksuaalivakivalta#Seksuaalinen_vakivalta_tai_seksuaalivakivalta Viitattu: 08.06.2023.
- United Nations. *Who Are the Youth?* Haettu osoitteesta: <https://www.un.org/en/global-issues/youth>. Viitattu 10.03.2023.

- Valovirta, E. (2010). Ylirajaisten erojen politiikkaa. Teoksessa T. Saresma, L-M, Rossi & T. Juvonen (toim.), *Käsikirja sukupuoleen*. 92-105.
- Wincentak, K., Connolly, J. & Card, N. (2017). Teen dating violence: A meta-analytic review of prevalence rates. *Psychology of Violence*, 7(2), 224-241.
<https://doi.org/10.1037/a0040194>

